

Tielaitos

Palvelukohteiden opastussuunnitelma Mikkelin tiepiirin alueella

1993

Mikkelin tiepiiri

08 TIEL / MIK

Tielaitos
Kirjasto

Doknro: 940159
Nidenro: 940228

Palvelukohteiden opastussuunnitelma Mikkelin tiepiirin alueella

Tielaitos
Mikkelin tiepiiri

1993

YHTEENVETO

Mikkelin tiepiiri on aiemmin laatinut kaikkia yleisiä teitä koskevan maantieteellisten kohteiden viitoitussuunnitelman. Maantieteelliset kohteet osoitetaan tienviitoin ja suunnistustauluin.

Tämä palvelukohteiden opastussuunnitelma koskee tieliikenneasetuksen mukaisilla palvelukohteiden opastustauluilla viitoitettavia matkailijakohteita sekä erityiskohteita, jotka osoitetaan osoiteviitoilla tai tienviitoilla ja suunnistustauluilla. Suunnitelmalla pyritään tasapuolisuuteen Mikkelin tiepiirin alueella.

Suunnitelmassa esitetään, mitkä palvelu- tai erityiskohteet voidaan viitoittaa ja miten laajalta. Alueille, missä on paljon viitoitettavia kohteita tai järjestelyt ovat muuten vaatineet tarkempaa tarkastelua, on laadittu erillissuunnitelma.

Suunnittelutyön lähtötiedoksi inventoitiin suunnittelualueella sijaitsevat tienkäyttäjiä palvelevat kohteet. Yksityiskohtaisinta tietoa kohteista ja niiden tasosta saatiin suunnittelualueen kuntien yhdyshenkilöiltä. Selvitystyössä määriteltiin Mikkelin tiepiirin alueelle matkailijakohteiden opastusperiaatteet, jotka perustuvat tiehallituksen vuonna 1990 antamiin ohjeisiin. Opastusperiaatteissa esitetään vaatimukset kohteen viitoituskelpoisuudelle sekä viitoituksen laajuudelle. Työn aikana pidettiin neljä tiedotus- ja keskustelutilaisuutta alueen kunnille ja yrittäjille.

Viitoitusjärjestelmän periaatteiden mukaan tienkäyttäjä löytää kohteen läheisyyteen tiekartan ja maantieteellisen viitoituksen avulla. Kunnan alueella kohteet voidaan paikantaa taajaman tai haja-asutusalueen osoitejärjestelmän perusteella. Osoitejärjestelmän perustana toimivat kunnan opastus- ja osoitekartta. Tärkeimmät matkailijaa palvelevat kohteet osoitetaan kohteiden läheisyydestä palvelukohteiden opastusmerkein.

Yksittäisen kohteen kannalta tarkasteltuna on viitoitus sitä parempi, mitä laajempi se on. Kuitenkin tienkäyttäjien kannalta katsottuna tulee viitoituksen laajuus sovittaa heille tarpeelliseksi ja selkeäksi.

Suunnitelman perusteella viitoitettujen kohteiden kokonaismäärä kasvaa. Kuntien osuus taajamassa sijaitsevien kohteiden osoittamisessa on tärkeä. Opastuspisteitä on parannettava, koska niiden merkitys opastuksessa kasvaa.

Suunnitelma toteutuu uusien viitoitettavien kohteiden osalta sen mukaan kuin viitoittamiseen haetaan lupia. Viitoitusaloitteen tekee luvan hakija, joka myös korvaa opastustaulut ja niiden pystyttämisen. Luvat ovat tulleet maksullisiksi vuoden 1991 lopussa. Tiepiiri huolehtii yhteydenotosta yrittäjiin ja muihin asianosaisiin niissä tapauksissa, joissa nykyisiä opasteita joudutaan muuttamaan tai poistamaan. Viitoitusluvan saadessaan yrittäjät ovat sitoutuneet peittämään tai poistamaan merkit, jos toiminta on väliaikaisesti lakannut. Yrittäjät ovat myös sitoutuneet olemaan laittamatta tienvarsimainoksia.

ESIPUHE

Tielaitos julkaisi uuden palvelukohteiden viitoitusohjeen toukokuussa 1990. Palvelukohteiden viitoitus uusitaan sen mukaiseksi vuoden 1994 loppuun mennessä. Ohjeissa korostetaan viitoituksen tasapuolisuusperiaatetta. Tasapuolisuuteen pyritään laatimalla alueellisia opastussuunnitelmia.

Mikkelin tiepiirin alueella sijaitsevien palvelukohteiden nykyinen viitoitus on muodostunut lupahakemusten ja niistä tehtyjen päätösten myötä. Koko tiepiirin kattavaa suunnitelmaa ei ole aikaisemmin laadittu. Palvelukohteiden opastussuunnitelman laatiminen tiepiirin neljäntoista itäisen kunnan alueelle aloitettiin helmikuussa 1991. Läntisen osan viidentoista kunnan alueen suunnittelutyö aloitettiin lokakuussa 1991.

Työn tavoitteena on:

1. Selvittää matkailija- ja erityiskohteiden viitoituksen nykytilanne suunnittelualueella.
2. Luoda selkeät periaatteet suunnittelualueen matkailu- ja erityiskohteiden viitoitukseen ja lupamenettelyihin.
3. Tarkentaa valtakunnallisten viitoitusperiaatteiden pohjalta sovellettavaa lupamenettelyä.

Suunnitelman laatimista johtaneeseen työryhmään ovat kuuluneet:

Mikkelin tiepiiri

Maire Karhu, puh.joht.

Urpo J. Pynnönen

Niilo Ruuth

Mikkelin Läänin Liitto

Timo Heikkilä

Mikkelin lääninhallitus

Pentti Hämäläinen

Mikkelin Matkailu Oy

Kari Halme

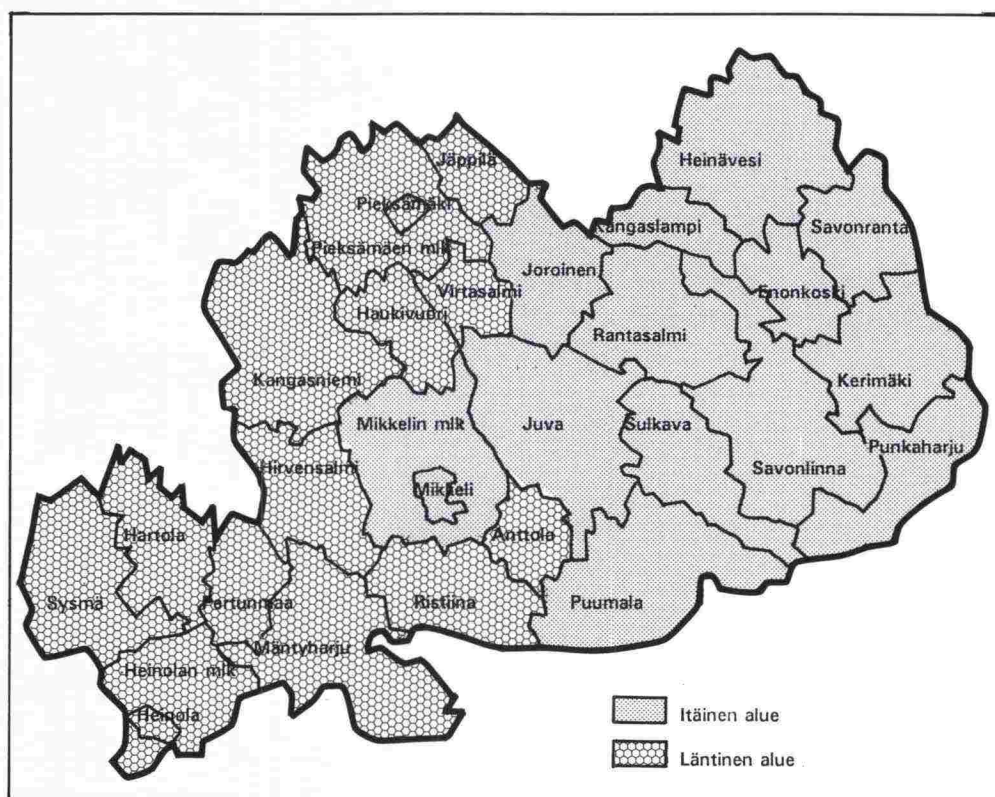
Suunnittelutyön on tehnyt Insinööritoimisto Y-Suunnittelu Oy:n Kouvolan toimisto, jossa työhön ovat osallistuneet insinöörit Juha Hämäläinen, Marjo Jaakkola ja Arja Penttinniemi sekä tekninen avustaja Eva Montonen.

Sisältö

1	SUUNNITELMAN RAJAUS JA TYÖN KULKU	9
2	KÄSITTEITÄ	11
3	MATKAILIJAKOhteiden OPASTUS	12
3.1	Palvelukohteiden opastuksen tavoitteet	12
3.2	Matkailijakohteiden opastus viitoituksen osana	12
3.3	Opastuspiste	14
3.4	Palvelukohteiden opasteet	14
3.5	Nimen käyttö opastustaulussa	16
4	NYKYTILANTEEN SELVITTÄMINEN	16
5	OPASTUSPERIAATTEET	18
5.1	Yleistä	18
5.2	Palvelukohteiden viitoituksen laajuus	18
5.3	Palvelukohteiden opastuseriaatteet kohderyhmittäin	20
5.4	Eriyiskohteiden opastuseriaatteet	27
5.5	Opastuseriaatteet ongelmallisilla alueilla	28
5.5.1	Heinäveden Karvion alue	28
5.5.2	Kerimäen keskustan alue	29
5.5.3	Mikkelin keskustan ulkopuolinen alue	29
5.5.4	Punkaharjun harjualue	29
5.5.5	Rantasalmi	30
5.5.6	Heinola	30
6	VIITOITUKSEN JA PERIAATTEIDEN ONGELMIA JA PUUTTEITA	31
6.1	Yleistä	31
6.2	Liikennemerkkien käyttömahdollisuudet	31
6.3	Opastuseriaatteiden tulkinta	31
6.4	Viitoituksen paikkansapitävyys	32
6.5	Kalastuspaikkojen viitoitus	32
7	OPASTUSMERKKISUUNNITELMA	33
8	SUUNNITELMAN TOTEUTTAMINEN	34
9	LIITTEET	35

1 SUUNNITELMAN RAJAUS JA TYÖN KULKU

Palvelukohteiden opastussuunnitelma käsittelee Mikkelin tiepiirin alueella sijaitsevia palvelu- ja erityiskohteita. Suunnitelmassa näistä käytetään yhteisnimitystä matkailijakohteet. Palvelukohteina voidaan viitoittaa sellaisia kohteita, joille on olemassa tieliikenneasetuksen mukainen palvelukohteen opastustaulussa käytettävä tunnus. Muut tienkäyttäjiä palvelevat kohteet, kuten esimerkiksi urheilulaitokset, terminaalit, oppilaitokset ja teollisuuslaitokset, ovat erityiskohteita. Suunnittelualue on Mikkelin tiepiiri. Työ on suoritettu kahdessa osassa: itäinen alue ja läntinen alue.

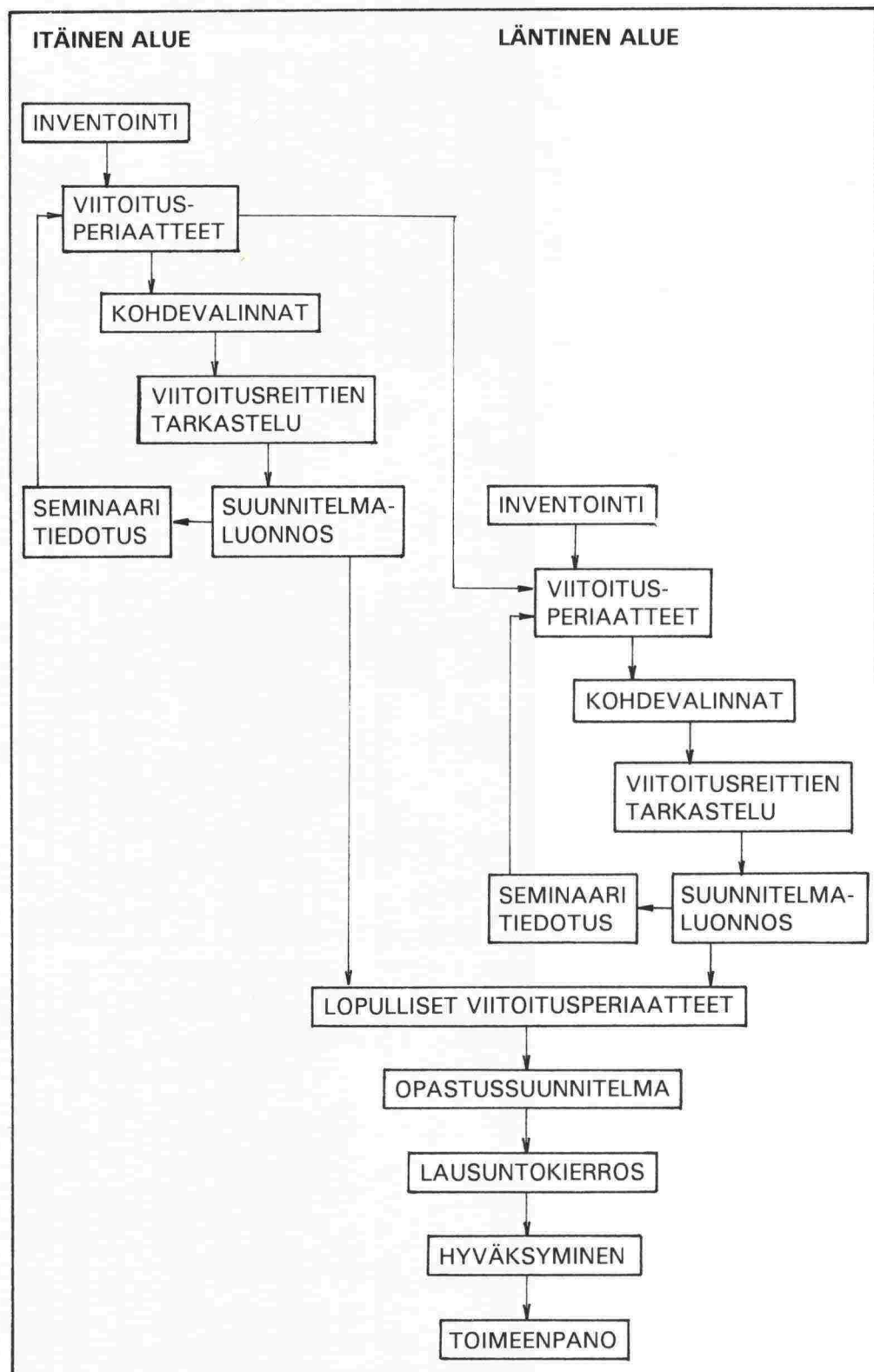
Kuva 1: Suunnittelualue

Suunnitelmassa on inventoitu nykyiset levähdysalueet. Levähdysalueita on tarkasteltu tarkemmin tiepiirin vuonna 1990 laatimassa tienvarsipalvelujen kehittämissuunnitelmassa. Ensiapukohteiden viitoitus on määritelty Mikkelin tiepiirin viitoituksen yleissuunnitelmassa.

Mikkelin, Savonlinnan, Heinolan ja Pieksämäen alueilla on palvelukohteiden viitoitusta tarkasteltu siltä osin, kuin se ulottuu yleiselle tielle.

Suunnitelma on laadittu yleispiirteisenä. Siinä on määritelty kaikkien inventoitujen kohteiden viitoitettavuus ja viitoituksen laajuus. Niistä alueista, missä on paljon viitoitettavia kohteita lähellä toisiaan tai järjestelyt ovat jostain muusta syystä vaatineet tarkempaa tarkastelua, on laadittu erillissuunnitelma, esim. Punkaharjun harjualue.

Suunnittelutyö on aloitettu helmikuussa 1991 tiepiirin itäisen alueen osalta ja läntisen osan suunnittelu käynnistettiin lokakuussa 1991. Itäisen alueen suunnitelmasta valmistui väliraportti maaliskuussa 1992. Suunnittelutyön kulku on esitetty kuvassa 2.

Kuva 2: Projektin kulku

2 KÄSITTEITÄ

Opastustaulu

Opastustaulu on palvelukohteen viitoitukseen käytettävä opaste, joka koostuu yhdestä tai useammasta opastusmerkistä sekä niihin liittyvistä nuolista ja etäisyyksistä. Ks. lisää kohdasta 3.4.

Osoiteviitta

Tieliikenneasetuksen mukainen opastusmerkki, jonka kannassa voidaan käyttää tieliikenneasetuksen mukaisen tunnuksen kuviota. Osoiteviitan pohjaväri on musta ja teksti sekä mahdollinen tunnus ovat valkoisia. Ks. lisää kohdasta 5.4.

Opastuspiste

Opastuspisteellä tarkoitetaan aluetta, jonne on sijoitettu opastuskartta. Opastuspiste sijoitetaan yleensä levähdysalueen, pysäköimisalueen tai palveluyrityksen yhteyteen. Ks. lisää kohdasta 3.3.

Tienvarsipalvelu

Tienvarsipalvelu on pääasiassa tienkäyttäjille tarkoitettu palvelu. Ajomatka kohteeseen on alle 1,5 kilometriä. Ajo kohteeseen ei saa aiheuttaa turhaa matka-ajan lisäystä.

3 MATKAILIJAKOYTEIDEN OPASTUS

3.1 Palvelukohteiden opastuksen tavoitteet

Palvelukohteiden viitoitukseen tarkoitettujen merkkien käytön yleiset tavoitteet ovat:

- Osoitetaan matkan aikana tarvittavat palvelut ja kohteet.
- Parannetaan liikenneturvallisuutta yhdenmukaisella ja selkeällä viitoituksella sekä osoittamalla riittävästi alueita levähdystä varten.
- Liikennemerkillä jaettavan tiedon määrä ei saa ylittää tienkäyttäjien havainnointikykyä. Opastustaulujen ja yleisötilaisuuksien viitoitukseen tarkoitettujen merkkien käyttö tulee sopeuttaa muuhun liikenteenohjaukseen tarkastelemalla jaettavan tiedon kokonaismäärää ja merkkien sijoittelua.
- Edellytyksenä viitoitukselle on, että palvelukohteet ovat hyvätasoisia.

3.2 Matkailijakohteiden opastus viitoituksen osana

Matkailijakohteiden opastus täydentää viitoitusjärjestelmää. Viitoitusjärjestelmän periaatteiden mukaisesti tienkäyttäjä löytää kohteen läheisyyteen tiekartan, maantieteellisen viitoituksen sekä kunnan osoitejärjestelmän ja opastuskartan avulla. Osoitekarttoja on saatavissa kunnan opastustoimistosta. Palvelukohde viitoitetaan kohteen läheisyydestä palvelukohteen opastusmerkeillä. Erityiskohteen viitoittamiseen käytetään tienviittaa tai osoiteviittaa. Viitoitusjärjestelmän periaate on esitetty kuvassa 4.

Kuva 3: Tienviitta ja osoiteviitta

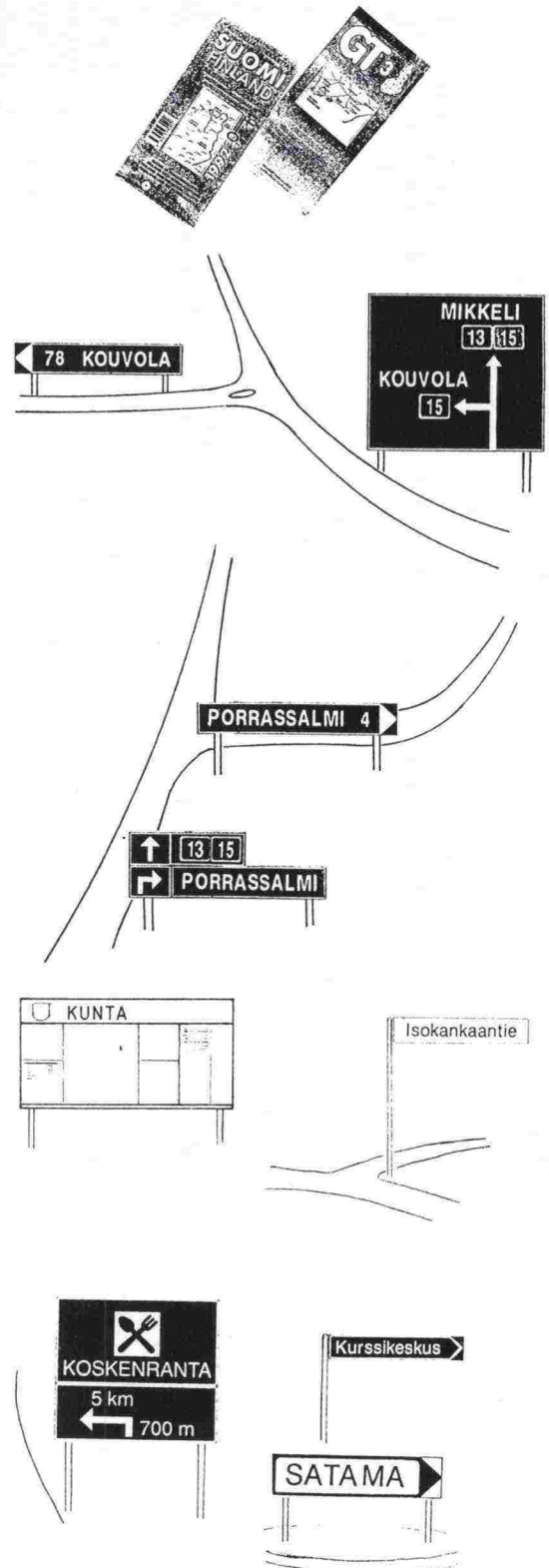
Ajoreitti kohteeseen valitaan tiekartan avulla.

Reitillä pysytään tienumeroiden ja kuntien nimiin perustuvan viitoituksen perusteella.

Viitoitusta täydentää lähikohteiden viitoitus.

Perille kohteeseen löytää tie- tai katuosoitteen mukaan. Ajoreitti osoitteeseen selviää kunnan opastuskartasta tai opastustoimistosta saatavasta osoitekartasta.

Tärkeät paikalliskohteet sekä palvelu- ja erityiskohteet viitoitetaan paikannimien ohella.

Kuva 4: Viitoitusjärjestelmän rakenne

3.3 Opastuspiste

Opastuspisteellä tarkoitetaan aluetta, jonne on sijoitettu opastuskartta. Opastuspisteiden osuutta opastuksessa pyritään lisäämään ja painottamaan, jotta yksittäisten kohteiden opastustarve vähenisi. Varsinkin opastuskarttojen sisältöön ja kuntoon on luvanhakijoiden jatkossa kiinnitettävä enemmän huomiota. Opastuspisteiden käyttöä voidaan lisätä sillä, että tienkäyttäjä voi luottaa saavansa niistä ajantasalla olevaa tietoa. Tällöin pystytetyistä kartoista saadaan myös paras mahdollinen hyöty. Uusi haja-asutusalueen osoitejärjestelmä tukee opastuspisteiden käyttöä.

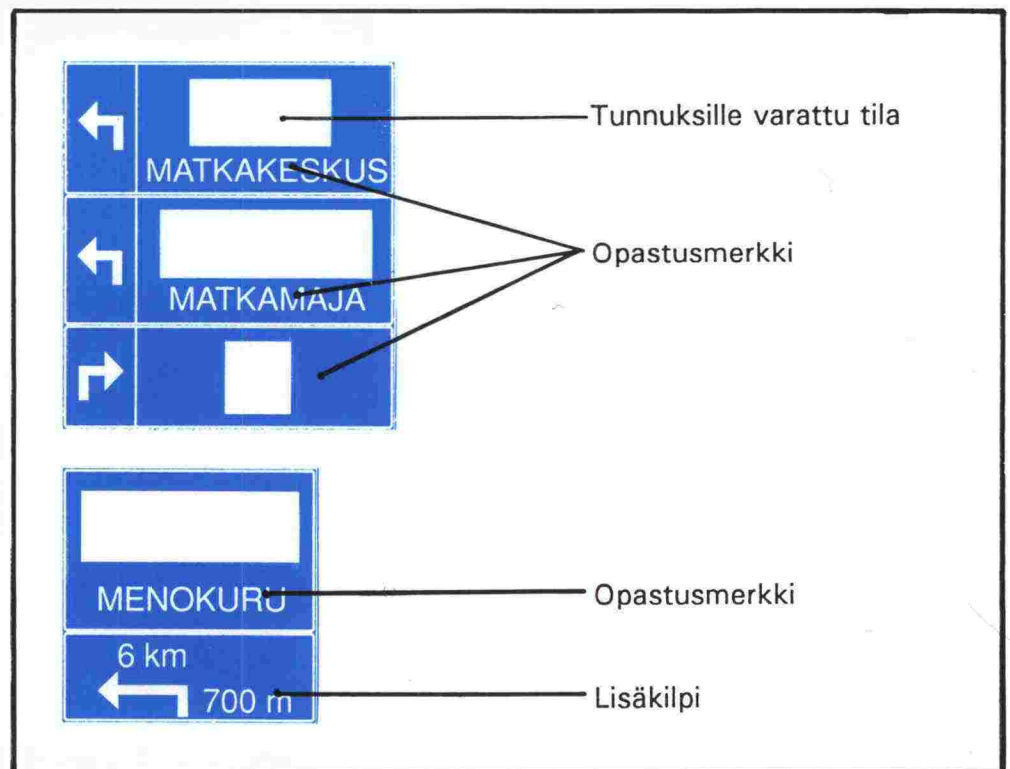
Kuva 5: Esimerkki hyvätasoisesta ja selkeästä opastuskartasta. Kuvassa näkyy keskusta-alueen kartta. Taulun toisella puolella on kaupungin yleiskartta. Etenkin haja-asutusalueella tulee opastuskartta telineineen suunnitella ympäristöön sopivaksi.

3.4 Palvelukohteiden opasteet

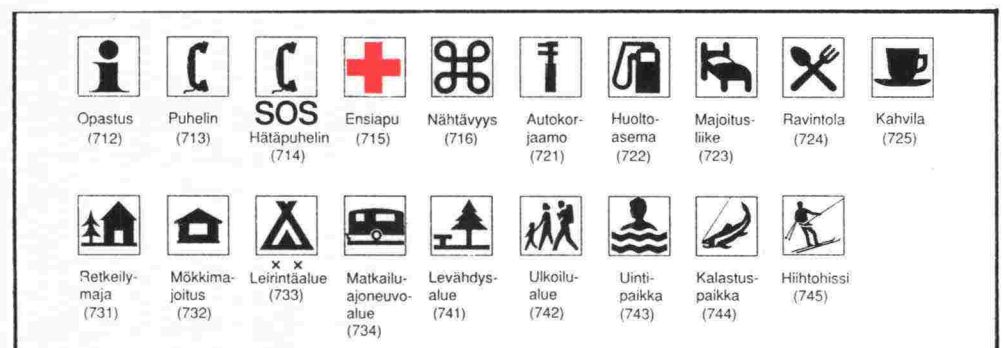
Palvelukohde viitoitetaan palvelukohteen opastustaululla. Opastustaulu koostuu yhdestä tai useammasta opastusmerkistä sekä niihin liittyvistä nuolista ja etäisyyksistä. Se sijoitetaan yleensä noin 200 - 700 metriä ennen liittymää, josta kohteeseen käännetään. Opastuskarttoja ja levähdysalueita voidaan osoittaa kohteen liittymän kohdalla. Muutoin opastustaulu voidaan sijoittaa liittymän kohdalle vain, jos tienvarsipalveluihin kuuluvan kohteen liittymä on ajosuunnasta huonosti havaittavissa.

Yhden kohteen tarjoamien palvelujen tunnukset sekä kohteen nimi esitetään yhdessä palvelukohteen opastusmerkissä. Tunnuksia voi olla enintään kolme. Useampaa tunnusta voidaan käyttää vain, jos viitoitetaan useita kohteita sisältävän alueen opastuspisteeseen. Tunnukset ryhmitellään toimintojen mukaiseen tärkeysjärjestykseen vasemmalta oikealle. Kuvassa 6 on esimerkki palvelukohteen opastustaulusta. Kuvassa 7 esitetään merkeissä käytettävät tunnukset.

Palvelukohteen opastustaululla voidaan viitoittaa vain sellaisia kohteita, jotka täyttävät kyseistä kohdetta koskevien opastusperiaatteiden vaatimukset. Mikäli kohde ei niitä täytä, voidaan kohteen viitoittamiseen käyttää osoiteviittaa yleisen tien ja kohteeseen johtavan tien liittymästä.

Kuva 6: Kaksi erilaista opastustaulua

Kuva 7: Opastusmerkeissä käytettävät tunnukset

3.5 Nimen käyttö opastustaulussa

Viitoituksessa käytetään yleensä palvelukohteen erisnimeä. Siinä ei yleensä toisteta tunnuksen nimeä. Ellei alueen nimi ole mahdollinen, voidaan käyttää kohteen laatua kuvaavaa nimeä.

Nimeä käytetään aina nähtävyyksimerkin yhteydessä sekä osoitettaessa kauempana kuin puolentoista kilometrin etäisyydellä tiestä olevaa palvelua. Opastuskarttaa osoitettaessa käytetään aina kunnan tai alueen nimeä. Nimeä ei käytetä puhelin- tai autokorjaamotunnuksen kanssa, jos kohteessa ei ole muuta palvelua. Huoltoasematunnuksen yhteydessä voidaan käyttää öljy-yhtiön nimeä.

Taulukko 1. Esimerkkejä nimen käytöstä opastustaulussa

Käytetty tunnus	Oikea muoto	Väärä muoto
Nähtävyys	TAIDEMUSEO	MALLILAN TAIDEMUSEO
Nähtävyys	LASIMUSEO	MALLILAN MUSEO
Majoitusliike	LEPOLA	MOOTTORIHOTELLI LEPOLA
Mökkimajoitus	MÖTTÖNEN	MÖTTÖSEN LOMAMÖKIT
Majoitusliike	KUUNSILTA	KOKOUS- JA KONGRESSIHOTELLI KUUNSILTA
Leirintäalue	MALLIKARI	MALLIKARIN LEIRINTÄALUE
Majoitusliike	KUUSAMO	HOTELLI KUUSAMO

4 NYKYTILANTEEN SELVITTÄMINEN

Nykyisessä matkailijakohteiden opastuksessa esiintyviä ongelmia ja puutteita selvitettiin mahdollisten parannusehdotuksien löytämiseksi. Tiepiiristä löytyneen tiedon lisäksi asiaa selvitettiin kuntien nimeämien edustajien kautta. Varsinaiseen inventointiin sisältyi

- nykyisin käytössä olevat palvelukohteiden opastusmerkit lupa- ja sisältötietoineen
- palvelukohteet koko suunnittelualueella kaupunkien keskusta-alueita lukuunottamatta
- erityiskohteet koko suunnittelualueella kaupunkien keskusta-alueita lukuunottamatta.

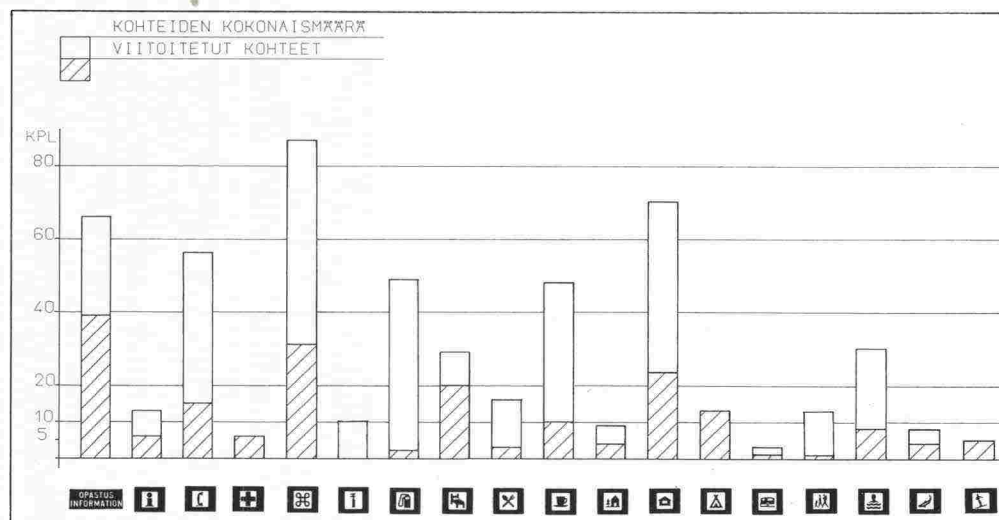
Inventointiaineistoon on merkitty kaupunkien erikseen mainitsemia keskusta-alueiden kohteita. Niiden viitoitusta ei kuitenkaan ole käsitelty muutoin kuin yleisten teiden osalta.

Kohteet on inventoitu pääasiassa kunnilta saatujen aineistojen ja tietojen perusteella. Lisätietoa kohteista on saatu muun muassa museovirastolta, Mikkelin Läänin Liitolta, lääninhallitukselta, puhelinyhdistyksiltä, Teletä, öljy-yhtiöiltä, Suomen retkeilymajajärjestöltä, Matkailun edistämiskeskuselta, matkailujärjestöiltä ja kalastuspiiriltä. Kohteista on pyritty saamaan laatutasoa kuvaavaa tietoa eri tahoilta. Tietoja ei kuitenkaan ole tarkastettu maastokäynnein. Joitain epäselviä asioita on selvitetty suoraan kohteesta. Suunnittelutyön aikana pidettiin neljä tiedotus- ja keskustelutilaisuutta, joihin kusuttiin sekä kuntien että yrittäjien edustajia.

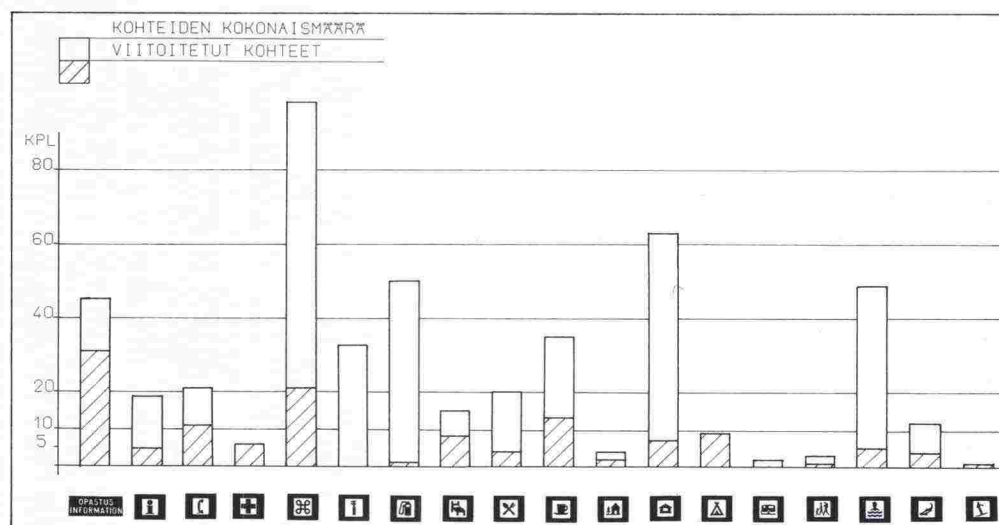
Liitekarttoihin 1-5 on merkitty kaikki esiintulleet palvelukohteet itäisellä alueella ja liitekarttoihin 22-26 läntisen alueen kohteet. Erityiskohteita ei ole merkitty kartoille. Niistä on kuitenkin laadittu kohdeluettelo muiden kohderyhmien tavoin.

Havainnointia inventoinnin pohjalta:

- kohteita on niin paljon, että kaikkien opastaminen on mahdotonta
- luvattomia opasteita ei suunnittelualueella juuri ole, mutta tunnukset eivät joidenkin kohteiden osalta ole aivan ajan tasalla
- suunnittelualueella on paljon viitoittamattomia mökkimajoituskohteita, jotka voidaan uusien opastusperiaatteiden pohjalta viitoittaa
- opastuskartan ja sen ympäristön taso on usein huono tai keskinkertainen, mikä ei vastaa kartoille jatkossa asetettavia tavoitteita

Kuva 8: Nykyisin viitoitettujen kohteiden määrä itäisellä alueella

Kuva 9: Nykyisin viitoitettujen kohteiden määrä läntisellä alueella

5 OPASTUSPERIAATTEET

5.1 Yleistä

Valtakunnallisesti liikenteenohjauksen periaatteet on määritelty tieliikennelaissa ja -asetuksessa¹⁾. Liikennemerkkien käytöstä on olemassa liikenneministeriön päätös¹⁾. Sitä puolestaan tarkentavat tiehallituksen ohjeet. Lisäksi kansainvälisten sopimusten vaikutus näkyy liikenteenohjauksessa koko ajan enemmän.

Tienkäyttäjän kannalta on tärkeää, että opastusperiaatteet ovat koko maassa samanlaiset. Tässä työssä opastusperiaatteet nojautuvat tiehallituksen vuonna 1990 antamiin ohjeisiin. Niihin on tehty ainoastaan joitain pieniä Mikkelin tiepiirin aluetta koskevia tarkennuksia.

Suunnitelman laatimisen yhteydessä on työryhmässä tullut esiin joitain kehitysehdotuksia, jotka liittyvät lähinnä opastusmerkkeihin:

- Golf-kentille tulisi saada oma opastusmerkeissä käytettävä tunnus, koska lajin suosio on kasvamassa.
- Koska nähtävyyksillä viitoitetaan hyvin eri tyyppisiä kohteita, olisi hyvä, jos jo merkistä kävisi ilmi onko kyseessä kulttuuri-, luonto- vai vapaa-ajan kohde.
- Nähtävyyden maksullisuus voisi näkyä jo opasteesta.
- Autokorjaamomerkkin yhteydessä voitaisiin käyttää lisäkilpeä, jossa ilmoitetaan kohteen aukioloajat.

5.2 Palvelukohteen viitoituksen laajuus

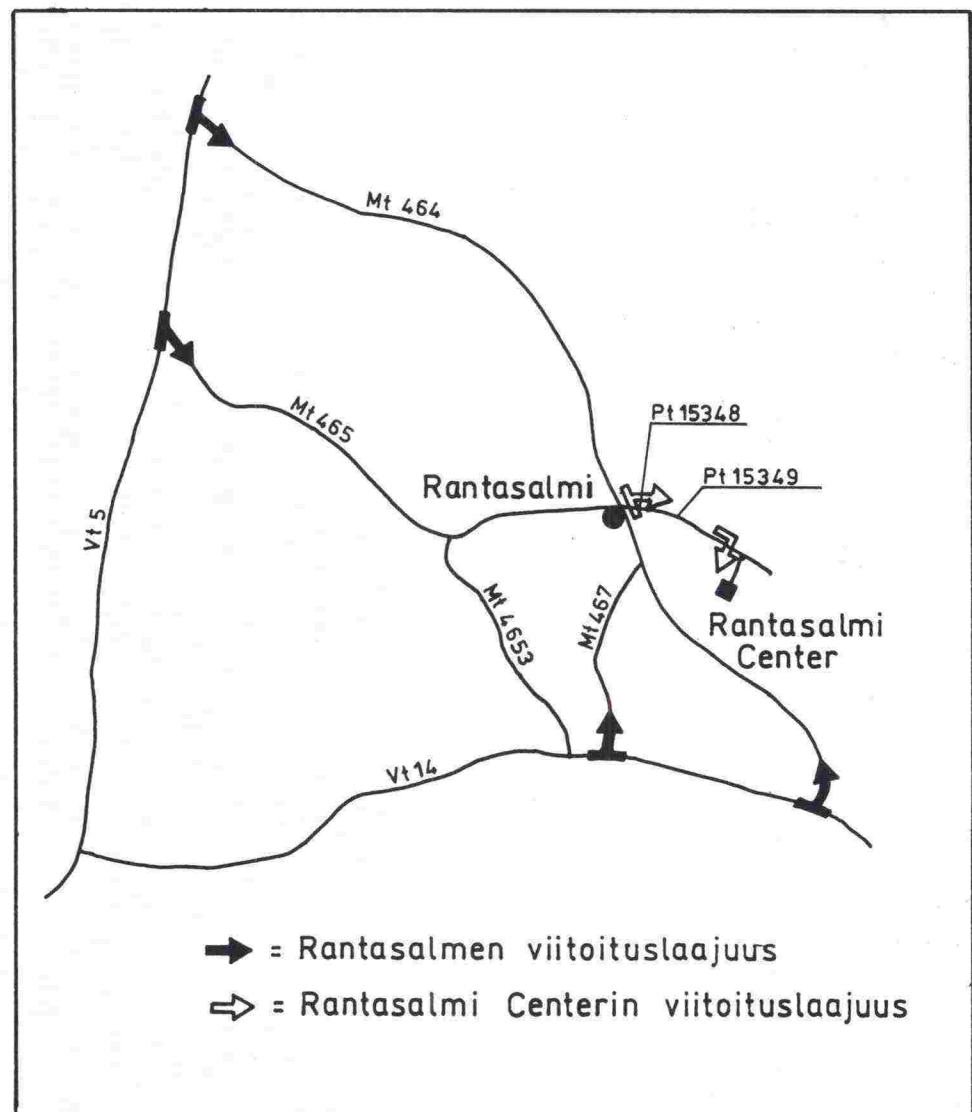
Yksittäisen kohteen kannalta tarkasteltuna on viitoitus sitä parempi, mitä laajempi se on. Koko viitoitusjärjestelmän kannalta katsottuna tulisi laajuus kuitenkin supistaa mahdollisimman pieneksi, ettei jaettavan tiedon määrä kasvaisi liikaa. Viitoitusjärjestelmän tulee pysyä selkeänä. Viitoitettavien kohteiden määrä vaikuttaa myös viitoitusten laajuuteen.

Opastuksen laajuustarvetta määritettäessä mietitään, voiko kohteeseen tai sen läheisyyteen löytää maantieteellisen viitoituksen perusteella. Palvelukohteen opastus on yleensä tarpeellista aloittaa vasta siitä, missä maantieteellinen viitoitus ei enää riitä. Palvelukohteen markkinoinnissa pitäisikin aina mainita minkä nimisessä paikassa kohde maantieteellisesti sijaitsee.

1) Tieliikennelaki (276/81), tieliikenneasetus (182/82), liikenneministeriön päätös liikenteenohjauslaitteista (203/82)

Maantieteellisen viitoituksen vaikutuksen lisäksi palvelukohteen viitoituksen laajuuteen vaikuttavat myös kohteen kävijämäärä, pitkämatkaisen liikenteen osuus sekä vastaavien palvelujen tarjonta kohteen läheisyydessä. Tienkäyttäjille pyritään tarjoamaan tiettyjä palveluja säännöllisin välimatkein.

Viitoituksen laajuus on yleensä alle 10 kilometriä. Laajuus voi harvaanasutulla seudulla olla 20 km, poikkeuksellisesti enemmänkin.

Kuva 10: Esimerkki viitoituksen laajuuden määrittämisestä

5.3 Palvelukohteiden opastuseriaatteet kohderyhmittäin

Tienvarsipalvelulla tarkoitetaan valtakunnallisten ohjeiden mukaan palvelua, joka on lähinnä tienkäyttäjille tarkoitettu. Ajomatka tieltä kohteeseen on alle 1,5 kilometriä.

Harvaanasuttuja seutuja tienkäyttäjien palvelujen viitoituksen kannalta on tiehallituksen ohjeiden mukaan pääasiassa Pohjois- ja Itä-Suomessa suurten taajamien ulkopuolella. Itä-Suomen osalta tarkoitetaan lähinnä Pohjois-Karjalan harvaanasuttuja seutuja. Käsitettä on tässä suunnitelmassa sovellettu puhelinten ja kahviloiden sekä joidenkin muiden kaukana pääteistä sijaitsevien merkittävien kohteiden kohdalla.

Palvelukohteiden viitoitettavuudelle asetettavat vaatimukset Mikkelin tiepiirin alueella on esitetty kohderyhmittäin. Kaikissa kohderyhmissä merkittävänä viitoitusperusteena on kohteen taso. Viitoituksella pyritään ohjaamaan tienkäyttäjä tasokkaisiin palvelukohteisiin. Kohteen tarjoamien palvelujen tulee myös olla kaikkien tienkäyttäjien käytettävissä.

711. OPASTUSKARTTA

Opastuspiste, jossa on yksi tai useampi alueen palveluja osoittava opastuskartta, voidaan viitoittaa.

Opastuspisteen tulee viitoituksen saadaksesen olla hyvätasoinen. Kunnan, jonka opastuspiste viitoitetaan, pitää huolehtia opastuskartan päivittämisestä muutosten tapahduttua ja pisteen pitämisestä ulkoisesti hyvässä kunnossa. Pisteen tasoa ja kartan kuntoa on seurattava aktiivisesti. Opastuspiste on kunnan käyntikortti.

712. OPASTUSTOIMISTO

Lausunnonantajatahona opastustoimistojen osalta on Matkailun Edistämiskeskus (MEK). Toimistoista voidaan viitoittaa niitä, joille MEK on puoltanut kansainvälisen vihreäpohjaisen i-kilven käyttöä.

Viitoitettavan toimiston tulee sijaita taajama-alueella tai sen tulee olla tienvarsipalveluihin kuuluva.

713. PUHELIN

Puhelintunnuksella voidaan viitoittaa kaikkina vuorokauden aikoina käytettävissä oleva yleisöpuhelin, josta voi soittaa myös kaukopuheluja. Sellaista puhelinta ei kuitenkaan viitoiteta, joka on koko vuorokauden avoimena olevassa palvelukohteessa.

Viitoitustarve määräytyy puhelimen sijainnin perusteella. Merkkiä käytetään

yleensä vain harvaanasutulla seudulla. Pääsääntöisesti viitoitetaan vain tienvarsipalveluihin kuuluvat puhelimet. Tienvarsipalvelujen ulkopuolella oleva puhelin voidaan osoittaa, jos tien läheisyydessä ei ole muita puhelimia. Kaikki opastuspisteiden yhteydessä sijaitsevat puhelimet pyritään viitoittamaan.

714. HÄTÄPUHELIN

Hätäpuhelimia ei suunnitelma-alueella ole.

715. ENSIAPU

Ensiapu-merkillä voidaan viitoittaa lääkintöhallituksen laatiman luettelon mukaiseen yleis- tai terveyskeskuksen sairaalaan, jossa on kaikkina vuorokauden aikoina lääkäri paikalla. Kun samalla paikkakunnalla sijaitsevilla sairaaloilla on vuoropäivystys viitoitetaan molemmat laitokset.

716. NÄHTÄVYYS

Nähtävyyksikohteiden viitoituskelpoisuuden lausunnonantajatahoja ovat:

- lääninhallitus ja läänin liitto merkittävien luonnonnähtävyyksien osalta
- museovirasto ja läänin liitto historiallisten nähtävyyksien ja museoiden osalta
- läänin taidetoimikunta merkittävien taiteellisten nähtävyyksien osalta
- alueelliset ja paikalliset matkailuorganisaatiot matkailullisesti merkittävistä kohteista.

Nähtävyyksimerkillä viitoitetussa kohteessa on oltava esillä nähtävyyden laadusta tai historiasta kertovaa esittelymateriaalia (esimerkiksi esittelytaulu).

Taajamassa sijaitsevia kohteita ei yleensä osoiteta. Vain erityisistä syistä kuten vaikeasta sijainnista johtuen voidaan kohde viitoittaa viitoitusmerkein myös taajamassa, varsinkin jos on kokemuksia siitä, ettei kohteeseen ole osattu ajaa oikein.

Huvi- ja eläinpuistojen yms. nähtävyyksien viitoituksen edellytyksenä on riittävä kävijämäärä sekä se, ettei kohde sijaitse liian kaukana yleisestä tiestä. Riittävä kävijämäärä on moottoritieltä ja moottoriliikennetieltä viitoitettaessa 75 000, valta- ja kantatieltä viitoitettaessa 30 000 ja muilta yleisiltä teiltä viitoitettaessa 15 000 vierailijaa vuosittain. Jos kohde sijaitsee kauempana kuin kymmenen kilometrin etäisyydellä jostain yleisestä tiestä, sitä ei viitoiteta ko. tieltä.

Tunnusta ei voida käyttää muiden tunnusten kanssa.

721. AUTOKORJAAMO

Merkkiä ei yleensä käytetä taajamassa.

Autokorjaamoiden viitoitettavuus määräytyy niiden sijainnin ja palvelukyvyn perusteella. Korjaamo-merkillä voidaan viitoittaa tienvarsipalveluihin kuuluva korjaamo tai huoltoasema, jossa ilman ajanvarausta korjataan matkan aikana syntyneitä pieniä vikoja.

Harvaanasutulla seudulla voidaan viitoittaa myös tienvarsipalvelujen ulkopuolella korkeintaan kymmenen kilometrin etäisyydellä tiestä oleva kohde.

722. HUOLTOASEMA

Merkkiä ei yleensä käytetä taajamassa.

Huoltoaseman sijainti osoitetaan ensisijaisesti öljy-yhtiön tunnuksella varustetulla myyntipaikkakilvellä. Kilpi asetetaan samalle puolelle tietä kuin huoltoasema paikkaan, josta se mikäli mahdollista näkyy tien suunnassa vähintään 300 metrin päähän sillä tiellä, jonka liikennettä asema pääasiallisesti palvelee.

Huoltoasematunnuksella voidaan osoittaa huoltoasema, josta on saatavissa polttonestettä kaikkina vuorokauden aikoina. Ympäri vuorokautiseksi jake-luksi katsotaan tässä myös automaatti. Lisäksi edellytetään, että muita huoltoasemia ei ole kohtuullisen lähellä ja että huoltoaseman myyntipaikka-kilpi muutoin ei ole riittävän hyvin havaittavissa maaston vuoksi tai myynti-paikkakilpi on kaukana sivutien varrella.

Tunnuksella varustettua opastusmerkkiä voidaan poikkeuksellisesti käyttää myös, jos tienkäyttäjän on vaikea muuten löytää oikea ajoreitti huolto-asemalle. Tällainen tilanne saattaa syntyä esimerkiksi eritasoliittymän läheisyyteen.

Päätien varrella oleva huoltoasema voidaan osoittaa myös, jos seuraavalle huoltoasemalle on poikkeuksellisen pitkä matka (yli 50 kilometriä).

723. MAJOITUSLIIKE

Majoitusliikkeenä voidaan viitoittaa hotelli, motelli tai muu vastaava majoitusliike. Tarvittaessa pyydetään lausunto terveysviranomaiselta, palo- ja pelastustoimen viranomaiselta sekä poliisilta.

Taajamassa sijaitsevia majoitusliikkeitä ei yleensä viitoiteta.

Jos majoitusliike on ainoa pitkällä (n. 40 km) tiejaksolla, voidaan se viitoit-taa taajaman kautta kulkevalta tai taajaman ohittavalta yleiseltä tieltä.

Samoin voidaan osoittaa majoitusliike sellaisessa taajamassa, jonka palvelukeskusluokka on E1 tai alempi ja jossa ei ole muita majoitusliikkeitä. Myös liikennejärjestelyjen takia voidaan joutua viitoittamaan taajamassa oleva majoitusliike. Näin on varsinkin silloin, kun on kokemuksia siitä, että kohteeseen ajo on tuottanut vaikeuksia. Tällöin viitoitus toteutetaan kohteen läheisyydestä.

Moottoritieltä tai moottoriliikennetieltä voidaan viitoittaa taajaman ulkopuolella levähdysalueella oleva tai enintään kymmenen kilometrin etäisyydellä oleva ainoa majoitusliike pitkällä tiejaksolla.

Taajaman ulkopuolella majoitusliike voidaan viitoittaa valta- tai kantatieltä, jos

- kohdetta ei voida paikantaa kuntakeskuksen tai muulla kohteen markkinoinnissa käytetyllä paikannimellä
- majoitusliikkeen nimeen liittyvää viitoitusta seurattaessa on harhaanajon vaara
- vastaavaan palveluun kyseisen tien suunnassa on pitempi matka kuin edestakainen matka tienvarren ulkopuoliseen kohteeseen.

Kohdetta ei voida viitoittaa valta- tai kantatieltä, jos se sijaitsee kauempana kuin kymmenen kilometrin etäisyydellä kyseisestä tiestä.

Muulta yleiseltä tieltä viitoitetaan korkeintaan kahdenkymmenen kilometrin etäisyydellä oleva kohde.

724. RAVINTOLA

Merkillä voidaan osoittaa ravintola, joka on avoinna alalla vakiintuneiden aukioloaikojen mukaisesti. Tarvittaessa pyydetään lausunto terveysviranomaiselta, palo- ja pelastustoimen viranomaiselta sekä poliisilta.

Taajamassa sijaitsevia ravintoloita ei yleensä viitoiteta.

Jos ravintola on ainoa pitkällä (n. 30 km) tiejaksolla, voidaan se viitoittaa taajaman kautta kulkevalta tai taajaman ohittavalta yleiseltä tieltä. Samoin voidaan osoittaa ravintola sellaisessa taajamassa, jonka palvelukeskusluokka on E3 tai alempi ja jossa ei ole muita ravintoloita.

Myös liikennejärjestelyjen takia voidaan ravintola joutua viitoittamaan taajamassa. Näin on varsinkin silloin, kun on kokemuksia siitä, että kohteeseen ajo on tuottanut vaikeuksia. Tällöin viitoitus toteutetaan kohteen läheisyydestä.

Moottoritieltä tai moottoriliikennetieltä voidaan viitoittaa taajaman ulkopuolella levähdysalueella oleva tai tien ulkopuolella enintään viiden kilometrin etäisyydellä oleva ainoa ravintola pitkällä tiejaksolla.

Taajaman ulkopuolella ravintola voidaan viitoittaa valta- tai kantatieltä, jos

- kohdetta ei voida paikantaa kuntakeskuksen tai muulla kohteen markkinoinnissa käytetyllä paikannimellä
- ravintolan nimeen liittyvää viitoitusta seurattaessa on harhaanajon vaara
- vastaavaan palveluun kyseisen tien suunnassa on pitempi matka kuin edestakainen matka tienvarren ulkopuoliseen kohteeseen.

Kohdetta ei voida viitoittaa valta- tai kantatieltä, jos se sijaitsee kauempana kuin viiden kilometrin etäisyydellä kyseessä olevasta tiestä.

Muulta maantieltä viitoitetaan korkeintaan kymmenen kilometrin etäisyydellä tiestä oleva kohde.

725. KAHVILA

Tienvarsipalveluihin kuuluva kahvila voidaan viitoittaa. Tarvittaessa pyydetään lausunto terveystoimielimeltä, palo- ja pelastustoimen viranomaiselta sekä poliisilta.

Taajamassa sijaitsevia kahviloita ei yleensä viitoiteta.

Moottoritieltä tai moottoriliikennetieltä voidaan viitoittaa levähdysalueella oleva kahvila.

Valta- ja kantateillä viitoitetaan ainoastaan harvaanasutulla seudulla sijaitsevat kahvilat. Kohteen saa tällöinkin sijaita enintään viiden kilometrin etäisyydellä tiestä.

Muilla yleisillä teillä voidaan osoittaa enintään viiden kilometrin etäisyydellä tiestä oleva kohde.

Tunnusta ei voida käyttää yhdessä huoltoasematunnuksen kanssa.

731. RETKEILYMAJA

Retkeilymajaa ei yleensä osoiteta moottoritieltä tai moottoriliikennetieltä.

Muilta yleisiltä teiltä tienvarsipalvelujen ulkopuolella oleva kohde voidaan osoittaa, jos vastaavaan palveluun tien suunnassa on pitempi matka kuin edestakainen matka tienvarren ulkopuoliseen kohteeseen. Retkeilymajatunnuksella osoitetaan kuitenkin enintään viiden kilometrin etäisyydellä tiestä oleva kohde.

732. MÖKKIMAJOITUS

Mökkimajoitustunnuksella voidaan osoittaa yhtenäinen vähintään viisi lomamökkiä sisältävä alue, jossa on majoitustilaa sisätiloissa vähintään 25 henkilölle.

Merkkiä ei yleensä käytetä taajamassa.

Mökkimajoitusta ei yleensä osoiteta moottoritieltä tai moottoriliikennetieltä.

Muilta yleisiltä teiltä mökkimajoitustunnuksella voidaan tienvarsipalvelujen lisäksi viitoittaa enintään viiden kilometrin etäisyydellä tiestä oleva kohde, jos vastaavaan palveluun tien suunnassa on pitempi matka kuin edestäkainen matka tienvarren ulkopuoliseen kohteeseen.

Pienen mökkimajoituskohteen osoiteviitan kannassa voidaan käyttää mökkimajoitustunnuksen mukaista kuviota, jos kohteessa on vähintään kaksi mökkiä ja majoitustilaa yhteensä kymmenelle henkilölle.

733. LEIRINTÄALUE

Lääninhallituksen luvalla toimiva leirintäalue voidaan viitoittaa. Ulkoilulain muutos tulee muuttamaan leirintäalueita koskevia määräyksiä.

Leirintäaluetunnuksella voidaan viitoittaa enintään kymmenen kilometrin etäisyydellä tiestä oleva kohde. Tienvarsipalvelujen ulkopuolella kohde voidaan osoittaa, jos vastaavaan palveluun tien suunnassa on pitempi matka kuin edestäkainen matka tienvarren ulkopuoliseen kohteeseen.

734. MATKAILUAJONEUVOALUE

Matkailuajoneuvoaluetunnuksella voidaan osoittaa sellainen kohde, joka täyttää alueille erikseen asetetut liikenneministeriön päätöksen mukaiset vaatimukset.

Matkailuajoneuvoalueen tulee olla kaikkien tienkäyttäjien käytettävissä. Siellä tulee olla järjestetty valvonta, asianmukaiset paikat jätteille sekä WC-astioiden tyhjentämiseen. Myös puhdasta vettä ja sähköä tulee olla saatavilla.

Tunnuksella voidaan tienvarsipalvelujen lisäksi viitoittaa enintään kymmenen kilometrin etäisyydellä tiestä oleva kohde, jos vastaavaan palveluun tien suunnassa on pitempi matka kuin edestäkainen matka tienvarren ulkopuoliseen kohteeseen.

741. LEVÄHDYSALUE

Tienvarsipalveluihin kuuluva levähdysalue viitoitetaan.

Taajama-alueen levähdysalueita ei yleensä osoiteta.

742. ULKOILUALUE

Ulkoilualueen viitoittamistarve määräytyy kohteen sijainnin ja palvelutason mukaan. Viitoitettavalla ulkoilualueella tulee olla järjestetty monipuoliset ulkoilu-, urheilu- ja retkeilymahdollisuudet. Alueella tulee myös olla sisäinen viitoitus ja alueen huollon tulee olla järjestetty.

Ulkoilualuetta ei yleensä osoiteta moottoritieltä tai moottoriliikennetieltä.

Muilta yleisiltä teiltä ulkoilualuetunnuksella varustetulla merkillä voidaan viitoittaa enintään kymmenen kilometrin etäisyydellä tiestä oleva kohde. Tienvarsipalvelujen ulkopuolella oleva kohde voidaan osoittaa, jos vastaavaan palveluun tien suunnassa on pitempi matka kuin edestakainen matka tienvarren ulkopuoliseen kohteeseen.

743. UINTIPAikka

Ainoastaan kunnan terveyslautakunnan hyväksymä uimaranta, uimala tai uimahalli voidaan viitoittaa. Leirintäaluetunnuksen kanssa uintipaikkatunnusta voidaan käyttää ainoastaan jos uimarannalle pääsy on maksuton.

Taajamassa sijaitsevia kohteita ei yleensä viitoiteta.

Moottoritieltä ja moottoriliikennetieltä voidaan viitoittaa levähdysalueella oleva uintipaikka.

Muilla yleisillä teillä yleensä osoitetaan tienvarsipalveluihin kuuluvat uintipaikat.

744. KALASTUSPAikka

Kalastuspaikkatunnuksella voidaan osoittaa:

- kalalammikko, josta voi kalastaa maksua vastaan, tai
- virkistyskalastukseen tarkoitettu paikka tai vesialue.

Jos kohteeseen ei ole järjestetty luvanmyyntiä paikanpäälle, tulee luvanmyyntipaikan osoite ja sijainti sekä muut tarvittavat tiedot esittää kohteessa sijaitsevassa taulussa. Luvanmyyntipaikan tulisi sijaita melko lähellä (korkeintaan 3 km etäisyydellä) kalastuspaikasta.

Taajamassa sijaitsevia kohteita ei yleensä viitoiteta.

Kalastuspaikkaa ei yleensä viitoiteta moottoritieltä tai moottoriliikennetieltä.

Muilta yleisiltä teiltä merkillä voidaan tienvarsipalvelujen lisäksi viitoittaa enintään kymmenen kilometrin etäisyydellä tiestä oleva kohde.

745. HIIHTOHISSI

Hiihtohissitunnuksella voidaan osoittaa laskettelurinne, jossa on hiihtohissi.

Taajamassa sijaitsevia kohteita ei yleensä viitoiteta.

Tunnuksella voidaan tienvarsipalvelujen lisäksi viitoittaa enintään kymmenen kilometrin etäisyydellä tiestä oleva kohde.

5.4 Erityiskohteiden opastusperiaatteet

Erityiskohteita ovat ne kohteet, joiden sijoittaminen edellä mainittuihin ryhmiin on ollut kyseenalaista tai mahdotonta. Tällaisia kohteita ovat esimerkiksi:

- urheilulaitokset
- terminaalit
- oppilaitokset
- hoitolaitokset
- teollisuuslaitokset
- golf-kentät
- maatilamatkailukohteet

Erityiskohteiden viitoituksen on oltava yhdenmukainen koko suunnittelualueella. Viitoitus ei myöskään saa olla ristiriidassa yleisten viitoitusperiaatteiden kanssa.

Jos erityiskohde synnyttää paljon liikennettä, se voidaan viitoittaa tienviitoin ja suunnistustauluin maantieteellisen viitoituksen yhteydessä. Yleensä tähän erityiskohderyhmään kuuluvat esimerkiksi jotkin teollisuuslaitokset ja satamat.

Osoiteviitalla voidaan osoittaa sellainen palvelukohde, jota ei voida kohteen koon, merkittävyyden tai muun syyn vuoksi osoittaa opastustaululla. Tällaisia ovat pienimuotoiset ja vähän liikennettä synnyttävät kohteet. Tässä suunnitelmassa golf-kenttien on katsottu kuuluvan tähän ryhmään.

Osoiteviitaa käytetään yleensä vain lähiopastukseen. Sillä ei voida osoittaa yleisen tien suuntaan, ei siis samaan suuntaan tienviitan kanssa.

Osoiteviitan kannassa voidaan käyttää seuraavia tiehallituksen hyväksymiä virallisia tunnuksia:

- kuntien vaakunat
- valtion virastojen ja laitosten tunnukset
- yritysten liikemerkit
- rekisteröityjen yhdistysten tunnukset
- mökkimajoitus-, majoitusliike- ja ulkoilualuetunnuksen kuviot.

Mökkimajoituspaikka voidaan osoittaa osoiteviitalla, jos kohteessa on vähintään kaksi mökkiä ja majoitustilaa yhteensä kymmenelle henkilölle. Osoiteviitan kannassa käytetään tällöin mökkimajoitustunnuksen kuviota. Jos kohteella ei ole muuta nimeä, käytetään viitassa nimeä mökkimajoitus.

Maatilamajoituspaikka voidaan osoittaa osoiteviitalla, jos kohteessa on vähintään kaksi erillistä majoitustilaa yhteensä kymmenelle henkilölle. Osoiteviitan kannassa käytetään tällöin majoitusliiketunnuksen kuviota. Jos kohteella ei ole muuta sopivaa nimeä, käytetään kohteen toimintaa kuvaavaa sanaa, kuten maatilamajoitus tai kotimajoitus.

Osoiteviitalla voidaan osoittaa ulkoiluun tarkoitettuja alueita, joiden huolto ja sisäinen viitoitus on järjestetty, mutta ulkoilu- ja urheilupalvelujen valikoima on vähäinen. Tällaisia ovat muunmuassa ulkoilureittien lähtöpisheet. Osoiteviitan kannassa käytetään tällöin ulkoilualuetunnuksen kuviota.

Käytettyjen opasteiden ohella on taajaman tai haja-asutusalueen osoitejärjestelmän ja opastuspisteiden merkitys erityiskohteille opastajana tärkeä.

5.5 Opastusperiaatteet ongelmallisilla alueilla

5.5.1 Heinäveden Karvion alue

Heinäveden Karvion läheisyydessä useita viitoitettavia palvelukohteita. Lisäksi alueella on monta maantieteellisten kohteiden suunnistustaulua ja tienviittaa sekä Karvion kanavan paikannimitaulu.

Kohteiden viitoituksen selkeyttämiseksi, opastuksen havaittavuuden ja tasapuolisuuden takaamiseksi tulee opasteiden määrä pitää valtatie 23 varrella pienenä. Ainoastaan valtatie välittömässä läheisyydessä sijaitsevat kohteet voidaan viitoittaa valtatieltä.

Valtatiellä liikkuvalla esitetään Karvion alueelle saapuminen opastuskartan ennakko-opastustaululla, jossa alueen palveluja esitellään tunnuksin. Niille kohteille, joiden liittymä on valtatiellä, asetetaan opastustaulu vain liittymän kohdalle. Tällöin opastustaulussa käytetään lisäkilpeä: kohde nuolen suunnassa. Muutoin alueella noudatetaan yleisiä viitoitusperiaatteita.

Karvion alueen palvelukohteiden viitoitus esitetään liitteessä 8.

5.5.2 Kerimäen keskustan alue

Kerimäen keskustassa liikkuu kesäisin kunnan kokoon nähden paljon vierailijoita. Keskustassa on kaksi nähtävyysskohdetta ja yksi gasthaus-hotelli. Keskustan "takana" on korkeatasoinen hotelli ja museo.

Nähtävyysskohteista vain Kerimäen kirkkoa voidaan pitää niin merkittävänä, että se voidaan viitoittaa kantatieltä 71. Keskustan takana oleva hotelli on hyvätasoinen ja se viitoitetaan kantatieltä. Keskustan hotelli viitoitetaan kohteen läheisyydestä. Museot viitoitetaan yleisistä periaatteista poiketen kunnan keskustasta, jotta niissä ei sekaannuttaisi.

Kerimäen keskusta-alueen palvelukohteiden viitoitus esitetään liitteessä 14.

5.5.3 Mikkelin taajaman ulkopuoliset kohteet

Tultaessa Mikkeliin Ristiinan suunnasta valtatie 13/15 aloitetaan Visulahden matkailukeskuksen viitoittaminen nähtävyytenä jo ennen valtatie 5 liittymää. Perusteena on kohteen synnyttämä suuri liikennemäärä. Aikaisella viitoituksella halutaan varmistaa, että kaikki tältä suunnalta Visulahden tulevat osaavat ajaa kohteeseen suoraan.

Samoin käsi- ja taideteollisuuskeskus Kenkäveron viitoitus aloitetaan valtatiellä 13/15 ennen valtatie 5 liittymää. Kohde sijaitsee kaupunkialueen ulkopuolella eritasoliittymän "takana".

Huoltoasemista viitoitetaan ne, joille oikean ajoreitin löytäminen on eritasoliittymän takia vaikeaa myyntipaikkakilven havaitsemisesta huolimatta.

Mikkelin keskusta-alueen tuntumassa sijaitsevien palvelukohteiden viitoitus esitetään liitteessä 16.

5.5.4 Punkaharjun harjualue

Punkaharjun harjualueella tai sen tuntumassa on paljon matkailijakohteita. Valtatieltä 14 viitoitettavien kohteiden määrää on vähennettävä, jotta viitoituksen selkeys ja tasapuolisuus säilyy.

Ainoastaan Retretin alueella sijaitsevat palvelukohteet viitoitetaan valtatieltä. Tasapuolisuuden vuoksi mitään harjualueella sijaitsevaa kohdetta ei erikseen viitoiteta valtatieltä. Harjualueen palveluista tienkäyttäjää informoidaan valtatiellä opastuspisteen ennako-opastustaululla, jossa esitetään harjualueen tarjoamien palvelujen mukaiset tunnukset.

Punkaharjun kuntoutussairaala on ainoa harjualueen erityiskohde, jonka viitoitus aloitetaan valtatieltä. Kohteen löytäminen maantieteellisen viitoituksen perusteella ei ole yhtä helppoa kuin muilla alueen erityiskohteilla. Kohteen laajempaa viitoitusta puoltavat myös sen kävijämäärät (n. 4 000

kävijää/vuosi). Vaahersalossa sijaitsevat erityiskohteet voivat markkinoinnissaan esittää kohteen maantieteellisenä sijaintina Punkaharjun Vaahersalon.

Harjutien (mt 4792) varrella olevat palvelukohteet viitoitetaan maantiellä normaalein perustein.

Punkaharjun harjualueen tuntumassa sijaitsevien palvelu- ja erityiskohteiden viitoitus esitetään liitteessä 18.

5.5.5 Rantasalmi

Rantasalmen Porosalmessa on kolme mökkimajoituspalvelua tarjoavaa kohdetta lähellä toisiaan. Kohteilla on osittain yhteisiä palveluja. Ne viitoitetaan suuren tunnus- ja merkkimäärän välttämiseksi yrittäjien suostumuksella samassa opastusmerkissä. Porosalmessa sijaitsevien palvelukohteiden viitoitus esitetään liitteessä 10.

Paikallisteiden 15348 ja 15349 varrella sijaitsee viisi opastusperiaatteet täyttävää palvelukohdetta: Ranta-Pyyvilän retkeilymaja, Rantasalmi-Center ja RC-Caravan, Kommervenkki ja Kopsahovi. Kohteiden viitoitus tulisi voida aloittaa maantieltä 464. Nykyisin sallittujen opastustaulumäärien (3 kpl) puitteissa ei kaikkia kohteita voida viitoittaa maantieltä. Koska viitoitettavia kohteita on paljon, on alueen tarjoamien palvelujen esittämiseksi syytä rakentaa opastuspiste paikallistien 15348 alkuun. Tällöin alueen palvelut voidaan esittää maantiellä opastuspisteen ennakko-opastustaulussa.

Paikallisteiden 15348 ja 15349 varrella sijaitsevien palvelukohteiden viitoitus esitetään liitteessä 11.

5.5.6 Heinola

Valtatien 5 parantaminen Heinolan kohdalla valmistuu syksyllä 1993. Rakennettavalta moottoritieltä tullaan viitoittamaan Tähtihovin palvelualue palvelukohteiden opastusmerkeillä. Muut kohteet viitoitetaan alemmalta tieverkolta.

6 VIITOITUKSEN JA PERIAATTEIDEN ONGELMIA JA PUUTTEITA

6.1 Yleistä

Palvelu- ja erityiskohteiden viitoitusasioita mietittäessä on ensisijaisesti ajateltava tienkäyttäjää. Hänen etujensa mukaista on, että tienvarrelta löytyy hyvätasoisia palveluja sopivin välimatkoin ja että kohde, johon hän on menossa löytyy helposti. Yrittäjä haluaa tuoda ilmi palvelunsa mahdollisimman monelle teillä kulkevalle. Ongelmia muodostuu erityisesti silloin, kun pienellä alueella on monta yrittäjää. Vaikka alueellisessa suunnitelmassa voidaankin perustelluista syistä joustaa merkkien käyttöperiaatteista, ei opastussuunnitelma voi olla ristiriidassa tielaitoksen viitoitusohjeiden kanssa. Ohjeiden tavoitteena on selkeä ja yhtenäinen viitoitus.

6.2 Liikennemerkkien käyttömahdollisuudet

Erään vaikeuden matkailijakohteiden viitoituksessa muodostavat erityiskohdeet, joiden viitoittamiseen ei ole olemassa tieliikenneasetuksen mukaisia, palvelukohteiden viitoittamiseen käytettäviä liikennemerkkejä. Kohteen opastamisessa näyttelee merkittävää osaa kunnan opastustaulu. Lisäksi kohteen viitoittamiseen käytetään tienviittaa tai osoiteviittaa. Niiden käytöllä on kuitenkin omat rajoituksensa.

Osoiteviittaa käytetään yleensä vain lähiopastukseen. Sillä ei voida osoittaa samaan suuntaan tienviitan kanssa. Osoiteviitalla ei siis yleensä voida reittiviitoittaa. Osoiteviitta koetaan vähäpätöiseksi viitoitukseksi kohteelle, joka synnyttää kohtalaisesti liikennettä.

Tienviitan käytön rajoituksena on, että sillä saa yleensä viitoittaa saamaan suuntaan vain kaksi tai kolme kohdetta. Tienviitta on myös ensisijaisesti maantieteellisen paikan osoittaja. Tienviitta ei ole hyvä palvelukohteen opastusmerkki, koska se ei ole yhtä helposti havaittava kuin palvelukohteen opastusmerkki.

Suunnittelualueelle on laadittu kaikkia yleisiä teitä koskeva viitoituksen yleissuunnitelma. Tienviitalla erityiskohteita viitoitettaessa saatetaan joutua toimimaan kyseisestä suunnitelmasta poiketen.

6.3 Opastusperiaatteiden tulkinta

Uudet ohjeet luovat periaatteessa selkeät puitteet palvelukohteiden viitoittamiselle. Suunnitelmaa tehtäessä on kuitenkin jouduttu muuttamaan tiettyjä periaatteita riittävän palvelun aikaansaamiseksi.

Erityisesti nähtävyysskohteiden kävijämäärärajoissa joudutaan käyttämään tulkintaa. Ohjeen mukaiset kävijämäärävaatimukset viitoitettaville kohteille

ovat 30 000 kävijää valta- ja kantateilla sekä 15 000 kävijää muilla teillä vuosittain. Suunnittelualueella on kuitenkin kohteita, jotka toimivat kausiluonteisesti - yleensä kesällä. Nämä kohteet saattavat muutaman kuukauden aikana synnyttää paljon liikennettä, vaikeivat vuosittaiset kävijämäärät nousekaan aivan edellämainittuihin lukuihin. Tulkintatilanteissakin on kuitenkin muistettava, että tiukkojen rajojen on tarkoitus nostaa nähtävyyserkin arvostusta. Suuria eroja ei saisi esiintyä opastusperiaatteiden ja käytännön välillä.

Uudet ohjeet kieltävät nähtävyystunnuksen käytön muiden tunnusten kanssa. Kielto aiheuttaa joissain tapauksissa hankalia valintatilanteita tunnusten välillä.

6.4 Viitoituksen paikkansapitävyys

Eräs palvelukohteiden viitoitukseen liittyvä ongelma ovat paikkansapitämättömät opasteet. Viitoitusluvan saaneet ovat luvan saadessaan sitoutuneet poistamaan, siirtämään tai muuttamaan merkkinsä, mikäli ne eivät ole ohjeiden mukaisia. Samoin he ovat sitoutuneet poistamaan tai kokonaan peittämään merkit, mikäli viitoitettava kohde on suljettu osan aikaa vuodesta. Edelleen useita palvelumuotoja osoittavassa merkissä tulee kokonaan tai tietyksi ajaksi lopetettua toimintaa kuvaava tunnus peittää keskeytyksen ajaksi. Kyseisten asioiden laiminlyönti saattaa vaarantaa liikenneturvallisuuksi ja aiheuttaa pettymyksiä tienkäyttäjille. Ne eivät ole hyvää mainostaa yrittäjälle, vaikka monet yrittäjät niin kokevatkin.

Tienpitäjällä on oikeus poistaa opastusmerkit luvansaajan kustannuksella, mikäli luvansaaja laiminlyö ehtoja.

Kuntien tulee huolehtia opastuskarttojen pitämisestä ajantasalla, jotta tienkäyttäjät voivat luottaa saavansa niistä oikeaa tietoa.

6.5 Kalastuspaikkojen viitoitus

Kalastusvesialueiden opastaminen on osoittautunut ongelmalliseksi. Suunnittelualueella on paljon kalastusvesialueita, joita ei ole viitoitettu. Viitoitusperusteena on se, että kohteessa on luvanmyynti tai luvanmyyntipaikan kertova opastustaulu. Kalastusvesialueista kiinnostuneet ottavat yleensä kunnasta etukäteen selvää alueista, luvanmyynnistä ja veneiden vesillelaskupaikoista. Paras opastus näille kohteille löytyneekin paikallisesta opastustoimistosta. Myös hyvä opastuskartta palvelee kalastusalueille opastajana.

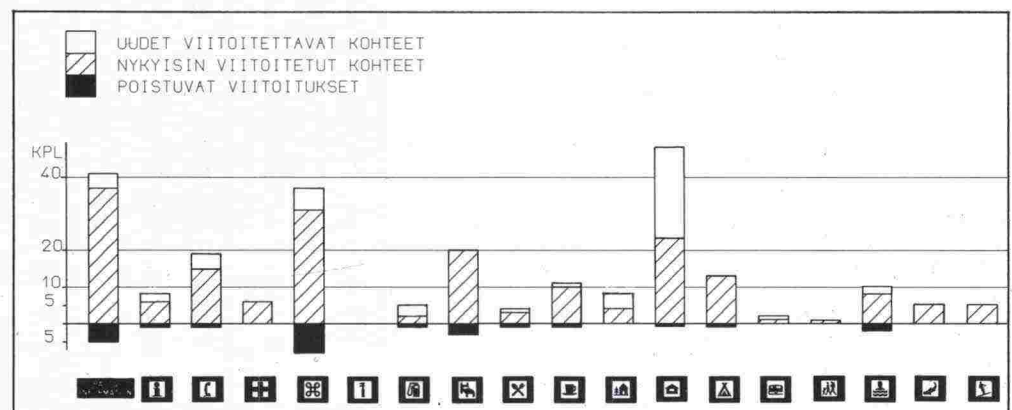
Kalastuslammikot ja muut vastaavat kohteet ovat helposti viitoitettavia kohteita. Ne ovatkin kohteita, joissa käyntiä tienkäyttäjät eivät välttämättä suunnittele etukäteen.

7 OPASTUSMERKKISUUNNITELMA

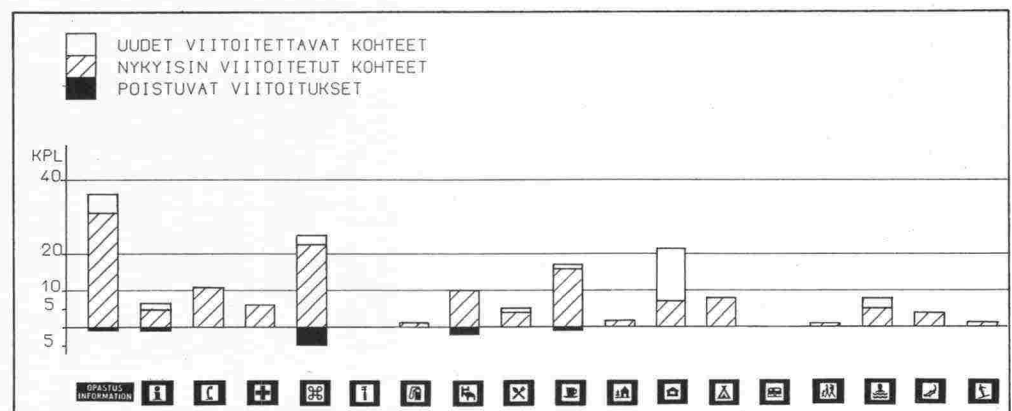
Suunnitelmassa on käsitelty kaikkien inventoitujen kohteiden viitoitettavuus. Lupakäsittelyissä tukeudutaan suunnitelmaan sekä työn yhteydessä määritettyihin opastusperiaatteisiin. Suunnitelma toteutuu uusien viitoitettavien kohteiden osalta sen mukaan, kuinka lupia viitoittamiseen haetaan.

Kohdevalintoja tehtäessä on tukeuduttu kuntien antamiin kuvauksiin kohteiden tasosta. Ne on tarkastettava ennen viitoituksen toteuttamista.

Uusissa opastusperiaatteissa viitoitukselle asetetut vaatimukset ovat joidenkin kohderyhmien osalta lieventyneet aikaisempaan verrattuna. Tällainen kohderyhmä on esimerkiksi mökkimajoituskohteet, jossa saadaan paljon uusia kohteita viitoituksen piiriin. Toisaalta taas esimerkiksi nähtävyyksikohteille asetettavat vaatimukset viitoituksen saamiseksi ovat nousseet siten, että muutamia nykyisiä viitoituksia joudutaan poistamaan. Uudet ohjeet vaikuttavat vähän viitoitettavien kohteiden kokonaismäärään.

Kuva 11: Suunnitelman vaikutus viitoitettavien kohteiden määrään itäisellä alueella

Kuva 12: Suunnitelman vaikutus viitoitettavien kohteiden määrään läntisellä alueella

Joidenkin kohderyhmien kohteita on suunnittelualueella viitoitettu vain muutama tai ei yhtään. Uudet periaatteet eivät tuo muutosta nykyiseen tilanteeseen. Ohjeiden vaikutus näkyy selvimmin eniten viitoitetuissa kohderyhmissä.

Palvelukohteiden opastussuunnitelman kohdevalinnat on esitetty itäisen alueen osalta liitteissä 1-5 ja läntisen alueen osalta liitteissä 22-26. Eri-tyiskohteita ei karttoihin ole merkitty. Viitoituksen laajuus sekä muutokset nykytilanteeseen ilmenevät kunnittain liitteissä 6-20 ja 27-39. Ensipukohteet viitoitetaan alueellisen viitoitussuunnitelman mukaan.

Liitekartoissa kohdetta kuvaa päätoiminnon mukainen tunnus. Se ei ole jatkossa sitova. Jos luvanhakija esimerkiksi haluaa esittää uudessa opasteessa päätoimintona jonkin muun palvelun kuin suunnitelmassa on esitetty, on se mahdollista. Opastusperiaatteiden on kuitenkin jokaisen tunnuksen osalta täyttyttävä. Tiepiirillä on tiedot kohteiden rinnakkaispalveluista, vaikka niitä ei ole esitetty suunnitelmassa.

Suunnitelmassa esiintyneistä kohteista laadittu kohdeluettelo on liitteenä 21 itäiseltä alueelta ja liitteenä 40 läntiseltä alueelta. Kohdeluettelot sisältävät myös erityiskohteet.

8 SUUNNITELMAN TOTEUTTAMINEN

Palvelukohteiden viitoitus uusitaan suunnitelman mukaiseksi vuoden 1994 loppuun mennessä. Piiri myöntää jatkossa viitoituslupia laaditun suunnitelman periaatteiden pohjalta. Se myös huolehtii yhteydenotoista yrittäjiin ja muihin asianosaisiin niissä tapauksissa, joissa nykyisiä opasteita joudutaan muuttamaan tai poistamaan.

Opastustaulut ja niiden pystyttämisen kustantaa edelleen luvan hakija. Luvat ovat tulleet maksullisiksi vuoden 1991 lopussa. Vuonna 1991 yhden kohteen viitoituslupa maksoi 490 markkaa ja kielteinen päätös 50 markkaa.

Kuntien tulisi aloittaa opastuskarttojensa päivittäminen ja uusiminen. Opastuspisteiden tasoa tulee nostaa kuntien ja tielaitoksen yhteistyöllä, jotta pisteiden käyttöä saataisiin lisättyä.

9 LIITTEET

ITÄINEN ALUE

1. Viitoitettavat kohteet. Majoitusliikkeet, retkeilymajat, mökkimajoitus, leirintäalueet, matkailuajoneuvoalueet, ravintolat ja kahvilat.
2. Viitoitettavat kohteet. Nähtävyydet.
3. Viitoitettavat kohteet. Ulkoilualueet, kalastuspaikat, hiihtohissit ja uintipaikat.
4. Viitoitettavat kohteet. Puhelimet, opastustoimistot, opastuskartat ja ensiapukohteet.
5. Viitoitettavat kohteet. Huoltoasemat ja autokorjaamot.
6. Viitoitusten reitit. Enonkoski, Savonranta.
7. Viitoitusten reitit. Heinävesi, Kangaslampi.
8. Heinäveden Karvion alueella sijaitsevien palvelukohteiden viitoitus.
9. Viitoitusten reitit. Joroinen, Rantasalmi.
10. Rantasalmella Porosalmessa sijaitsevien kohteiden viitoitus.
11. Rantasalmella paikallisteiden 15348 ja 15349 varrella sijaitsevien kohteiden viitoitus.
12. Viitoitusten reitit. Juva.
13. Viitoitusten reitit. Kerimäki.
14. Viitoitus Kerimäen kirkolla.
15. Viitoitusten reitit. Mikkeli, Mikkelin mlk.
16. Mikkelin keskustan tuntumassa sijaitsevien kohteiden viitoitus yleisten teiden osalta.
17. Viitoitusten reitit. Punkaharju, Savonlinna.
18. Punkaharjun harjualueella ja Retretin alueella sijaitsevien palvelu- ja erityiskohteiden viitoitus.
19. Viitoitusten reitit. Puumala.
20. Viitoitusten reitit. Sulkava.
21. Kohdeluettelo.

LÄNTINEN ALUE

22. Viitoitettavat kohteet. Majoitusliikkeet, retkeilymajat, mökkimajoitus, leirintäalueet, matkailuajoneuvoalueet, ravintolat ja kahvilat.
23. Viitoitettavat kohteet. Nähtävyydet.
24. Viitoitettavat kohteet. Ulkoilualueet, kalastuspaikat, hiihtohissit ja uintipaikat.
25. Viitoitettavat kohteet. Puhelimet, opastustoimistot, opastuskartat ja ensiapukohteet.
26. Viitoitettavat kohteet. Huoltoasemat ja autokorjaamot.
27. Viitoitusten reitit. Anttola, Ristiina.
28. Viitoitus Ristiinan keskustaajaman kohdalla.
29. Viitoitusten reitit. Hartola, Pertunmaa.
30. Viitoitus Hartolan keskustaajaman kohdalla.
31. Viitoitusten reitit. Haukivuori, Virtasalmi.
32. Viitoitusten reitit. Heinola, Heinolan mlk.
33. Viitoitusten reitit. Hirvensalmi.
34. Viitoitusten reitit. Jäppilä, Pieksämäki, Pieksämäen mlk.
35. Viitoitusten reitit. Kangasniemi.
36. Viitoitusten reitit. Mäntyharju.
37. Viitoitus valtatiellä 5 Mäntyharjun kohdalla.
38. Viitoitusten reitit. Sysmä.
39. Viitoitus Sysmän keskustassa ja Suopellossa.
40. Kohdeluettelo.